

PERTEV BORATAV

Paris

23.12.1966

Sevgili Kardeşim Tayyip;

Günlerdir hep bir çarkın içinde dönüp duruyoruz, sana mektup yazmak için ufacık da olsa bir zaman koparmaya çalıştım olmadı. İnsan kendisini ne kadar bu bayram, seyrân formalitelerinden uzak tutmaya çalışsak da olmuyor. Çocuklar gibi biz de bir avare hava içinde o çarka kapılmış dönüyoruz. Burada bizim bayramlarımızı unuttuk gitti. Bakıyoruz Ramazan geliyor, bayramlar geçiyor, hiç farkında değiliz. Bugün bir eşek bir döşek küçük mektubu yine de ufak bir vesile bize bayramda olduğumuzu hatırlatıyor. Halbuki yılbaşı ve Noel için öyle değil. onun zaruretleri, sen ne kadar kaçmak istesen ayağına kadar geliyor. Onun içine giriyor, sokaklar, mağazalar, her adım başı bir âlem. Büyük mağazalarda öyle bir insan seli ki anlatamam. Geçen gün ben de Madam de Laro'ya bir hediye almak için çıktım. Biliyorsun burada Noel hediyesiz olmuyor. Mağazalara girmek imkânı yok. Sokaklara kadar taşmış insanlar. Her eşya başında kuyruk. Saatlerce beklemek lazım. küçük bir dükkana girdim. Hediye faslını hallettim. Bu sene bilmem neden insanlarda da korkunç bir alış veriş hırısı var. Yine neden bilmiyorum, bu sene Paris'i görülmemiş şekilde ışıktandırdılar. Gelin kız gibi süslediler. Sokaklar Noel çamlarıyla dolu. Ağaçların üstü bin bir ampulün ışıklı, çift gibi bir şey oldu. Bizim evin karşısındaki belediyenin önü ışıktan çatlıyor. Meydana atlı karıncalar kurdular, devlet babam, devlet babam.. Her yerde baş döndürücü bir hareket var. Pertev'e bu değişiklik pek tesir etmiyor, o yine sakın sakın, çalışmalarından başını kaldırmıyor. Son günlerde zaruri birkaç yemek verdim. Birkaç dostu davet ettim. Bu Cuma da Bazenler çoluk çocuk gelecekler. Yarın gece Noel, benim burada, şimdi konservatuarda profesör olan bir talebem var, karısı ile gelmiş, otelde kalıyorlar. Noeli beraber geçirelim dedik. Onlar mahzun olmasınlar diye, yani bütün bunlara hep benim koşmam lazım. Pertev'in ufak bir zamanını almak istemiyorum. Yığılmış bin bir işi içinde, bunalmış halde.

Geçen gün elime elli altmış kişilik bir liste sıkıştırdı. Yazılacak mektup ve tebrikler. Bazen sabahleyin fırlıyorum dışarıya, akşam karanlıkta dönüyorum. Yine de işin arkasını almak imkânı yok.

Biraz evvel pazardan dönmüştüm. Murat'ın odasında yere oturdum. Önümdeki ıspanakları ayıklıyordum. Akşama bir börek yapılacak, içine koymak için. Murat'ın radyosunu açtım, belki yüz kişilik bir koronun söylediği nefis bir Noel şarkısı her şeyi bıraktım, onu dinledim. İçimden de, ne olur Pertev de şu güzel şarkıyı dinlese diye söylendim. Güzel bir şey o olmadan içimden geçen budur. Bana öyle geliyor ki Pertev hayatını çok az yaşıyor, sadece çalışmalarının içine gömülmüş bir halde, didinip gidiyor. Daha bir gün şöyle rahatça kol kola girip bir dostumuzu ziyarete gitmedik. O ya müzededir, yahut bir kütüphanededir. Falan yerde buluşalım, şöyle, oturalım, fazla kalmayalım der. Ne Cumartesi, ne Pazar, bize şöyle ağız tadı ile bir aile hayatı yaşamak nasip olmamıştır.

Pazarları bile ya yetiştirecek bir yazısı vardır, yahut okunacak bir kitabı. Benim odaya gelip eline bir kitap aldı mı, işte canım çalışıyorum ya, orada beraber oturuyoruz der, laf lafı açtı, bizim Noel şarkısından nerelere geldim. On ikiye on vardı. Yarımda yemek yiyecektik. Pertevciğim gel de şu güzel müziği sen de dinle dedim. Beraber güzel bir eseri dinlemenin verdiği bir saadet var. Kırk yılda bir insan bundan kendini mahrum etmek istemiyor. Ben burada çalışırken dinliyorum. Şöyle yenecek bir şey var, onu tamamlayayım dedi, tabii müzik. Benim saf ve güzel isteğim bütün sihrini kaybetti, unuttu gitti.

Yemekte yalnızlığın verdiği garip bir his vardı içimde, Teyyipcğim. Avrupa'da biz tam gurbetteyiz. Burada herkes yirminci asrın zaruretlerini, onun makinalaşmış taktuku içinde yuvarlanıp gidiyor. O bizim güzelim adetlerimizin hiç biri yok burada. Dost dostu ziyaret eder, birbirlerinin varlıkları içinde bu mesut bir zaman ne güzel akar gider. Sen konuşursun,

dostun konuşur, konuşma konuşmayı açar. Dostların düşünce, his, fikir dünyası içinde yeni bir dâiye yaşarsın. O ne büyük saadettir. Burada herkes birbirini ya sokakta buluşmak üzere, yahut bir kahvede görüşmek üzere görür. Sokağın yabancı havası, kahvenin hay huyu içinde nerde bizim o güzelim sohbetlerimiz... Bu tuhaf bir his, öylesine içimi sarmış ki anlatamam. Bugün dertli dertli aldım elime kalemi, seninle konuşmak istedim. Belki bu da içimdeki kırık histen gelen bir şey olacak.

Murat şimdi Alplerde, on gün için arkadaşları ile kayak yapmaya gitti. Zaten bilmem sana yazmış mıydım, Murat şimdi bizimle oturmuyor, Atom Fiziği doktorasına başladı. Hatta fakültesinin bu kısmı Orsy denilen ve Paris'e 25 kilometre uzaklıkta bir yer. Bir ay kadar gidip gelmeyi denedi, olmadı. Günde üç saatini yollarda harcaması icap ediyordu. Orada bir oda tuttu. Cuma akşamları gelip Pazar geceleri gidiyor. O sabah, ufak valizini hazırlamış bizden ayrılıyordu. Bilmem neden gözlerimin doldu. Yanaklarından öptüm, güle güle git dedim. Anne neden ağlıyorsun dedi. Muratcığım dedim, yavru kuşlar gibi sen de artık büyüdün, burayı terk ediyorsun. Yarın askerliğin gelecek, sonra evlenmen. Bugün artık bu evden ayrılıyorsun, bize hep misafir olarak geleceksin.

Bu hayatın zaruri cilvesi Tayyipciğim, kuşlar büyüdü, yuvayı birer birer terk ettiler. Biz yalnızlığımızın içinde önümüzdeki günlerimizi yaşamaya mecburuz. Evlatların yetişmesi, büyümesi, yuvalarını kurması bir ana baba için en güzel bir şey. Ama hoş civıltıları yuvadan eksilince hayat biraz yavan, tatsız oluyor. Evini bu yaşta manalandırmaya çalışmak, işte hayatın en büyük sırrı burada. Hayatımızın içinde eksilen tarafları sihirkâr bir canbazlıkla doldurmayı, ona yeni manalar vermeyi bilmek lazım. bizim irade ve insan kıymetimiz burada değil mi?

Bu mektupta hep kendimizden bahsettim, kusura bakma. Sen ve Leman Hanım nasılsınız, yılbaşını nasıl geçirdiniz, inşallah sıhhatiniz iyidir. Yeni seneye taze bir enerji ile girersiniz, Özalp'ten hiç haber yok, onu hep düşünüyorum. İnşallah mesuttur. Pertev'le beraber sana ve Leman Hanıma yeni senede sıhhat ve neşe dolu günler diler gözlerinizden öperiz.

Çocukların gözlerinden öperiz.

Hayrünnisa Boratav